

2010:30

Ilstorps kyrka – fönsterarbeten

Antikvarisk medverkan, 2009–2010

Lotta Eriksson

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2010:30

Ilstorps kyrka

– fönsterarbeten

Antikvarisk medverkan, 2009–2010
Ilstorps socken, 1274
Söbo kommun
Skåne län

Lotta Eriksson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2010 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2010:30
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Korfönster mot norr.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

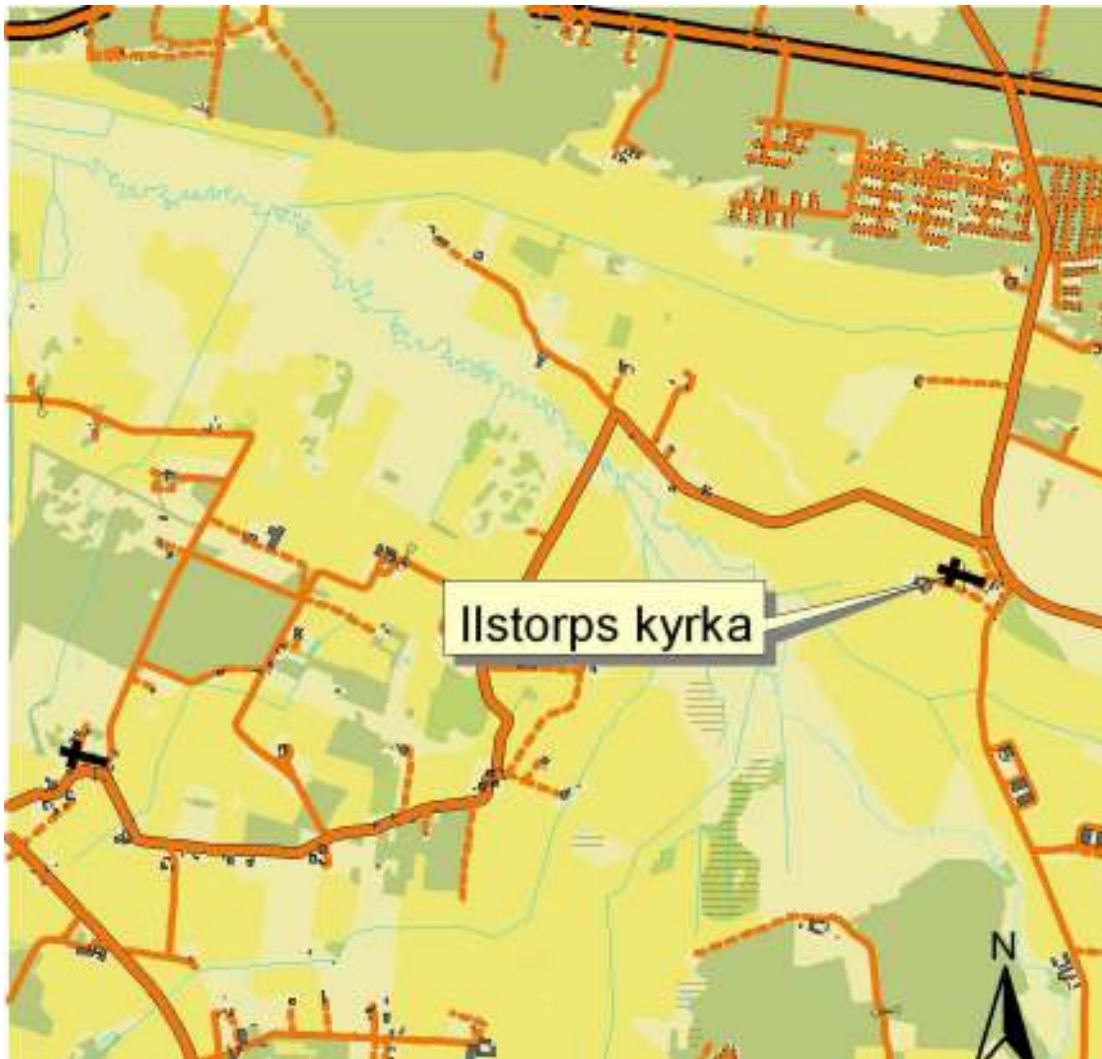
ILSTORPS KYRKA

Innehåll

Sammanfattning av utförda arbeten.....	5
Administrativa uppgifter.....	5
Byggnadshistorisk med relevans för ärendet.....	5
Utförda arbeten	6
Avvikelser från av länsstyrelsen godkända arbetshandlingar.....	8
Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten.....	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet.....	9

Skånekartan med Sjöbo kommun och Ilstorp markerade.

Fastighetskartan, blad 2D3c, med Ilstorps kyrka markerad.

Sammanfattning av utförda arbeten

I Ilstorps kyrka har de befintliga englasfönstren kompletterats med nytillverkade innanfönster. Utvändigt har kyrkans träfönster skrapats rena och målats med linoljafärg. Den i Länsstyrelsens beslut villkorade klimatmätningen skall enligt överenskommelse med antikvarisk kontrollant rapporteras senast 2010-08-30.

Administrativa uppgifter

Objekt	Ilstorps kyrka
Socken	Ilstorp, 1274
Kommun	Sjöbo
Regionmuseets dnr	L12.30-122-09
Arbetshandlingar	2009-02-18 Barup & Edström arkitektkontor AB
Länsstyrelsens beslut	2009-07-31 (dnr 433-11322-09)
Byggherre/beställare	Sjöbo församling
Konsult	Barup & Edström arkitektkontor AB genom Mats Edström
Entreprenörer	Mur och Puts Bygg AB Mosslunda snickeri AB
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarien i Skåne genom Lotta Eriksson
Byggnadstid	oktober 2009
Antikvarisk slutbesiktning	2010-07-08

Byggnadshistorisk med relevans för ärendet

Ilstorp kyrka är en av Skånes minsta kyrkobyggnader och uppförd av tegel kring mitten av 1200-talet. Kyrkan bestod ursprungligen av ett långhus med lägre, rakt avslutat kor i öster. Något torn har kyrkan aldrig haft utan en fristående klockstapel av trä har tidigare funnits, denna revs i samband med kyrkans ombyggnad år 1884. Andra åtgärder som vidtogs vid denna ombyggnad var bland annat upptagning av fler och större fönsteröppningar samt uppförandet av en absid. De nuvarande fönstersnickerierna är troligen tillkomna i samband med 1884 års ombyggnad medan beslagen är senare.

Fönsterkulören har liksom på övriga utvändiga snickerier under åtminstone 1900-talets sista decennier varit grön. Den nuvarande blå-grå-gröna kulören, liksom det avvikande färgmaterialet (troligen någon form av latexprodukt), tillkom på målarens initiativ vid den senaste underhållsmålningen för ca 5 år sedan.

Bild 1: Äldre fotografi i Antikvarisk-Topografiska arkivet (ATA) visandes Ilstorps kyrka från söder. Fönstersnickerierna är de samma som idag, troligen tillkomna i samband med kyrkans ombyggnad år 1884 då bl a absiden byggdes. Fotograf och fotoår okänt.

Utförda arbeten

Ilstorps kyrkas träfönster i långhus och kor, totalt sex stycken, har försetts med innerfönster enligt ritningar av arkitekt Mats Edström. Fönstret i långhusets västra fasad var sedan innan försett med innanfönster vilket nu byttes ut till ny innerbåge lika de övriga nytillverkade bågarna. De nya snickerierna målades med Ottossons linoljefärg kulör NCS 2002-Y.

Utvändigt har träbågarna skrapats helt trärena och därefter kittats om och målats med Ottossons linoljefärg i kulör NCS 603-G10Y. Anledningen till att fönstren skrapades helt rena var att dessa vid senaste målningsbehandlingen målats med latexliknande färg i en blågrön kulör utan kulturhistorisk förankring. Den nya kulören (NCS 603-G10Y) togs fram genom provskrapning på fönstersnickerierna som sedan stämde av med gammal färgburk som vaktmästaren sparat. Samtliga hörnbeslag har tagits bort och skrapats rena och därefter kittats.

I samband med renskrapning och målningsbehandlingen har befintliga fönstersnickerier lagats genom mindre träbyten på fönsterbågen i långhusets västra fasad och karmbottenstycket i korets södra fasad.

För att skydda altaruppsats och predikstol från infallande skadligt solljus har korets och långhusets södra fönster försetts med solskyddsfilm och därmed ersatt de tidigare rullgardinerna.

Panelen på vapenhusets dörr har bytts ut mot lika befintlig och målats i samma kulör som fönstersnickerierna.

Bild 2 överst t.v: Korets södra fönster innan arbetenas utförande. **Bild 3 överst t.h:** Detalj korets södra fönster med latexliknande färg och kraftiga uttorknings-skador. **Bild 4 nederst t.v:** Spröjsverk på korets södra fönster invändigt med avflagnande färgskikt. **Bild 5 nederst t.h:** Karmbottenstycket på korets södra fönster hade kraftiga uttorknings-skador med flagnande färgskikt och materialbortfall.

Bild 6 överst t.v.: Fönsterbågen i långhusets västra fasad har dålig passform gentemot karmen vilket gör att en större glipa bildas mellan de båda i bågens underkant. Församlingen uppmanas att hålla detta under uppsikt för att i tid upptäcka fuktrelaterade skador. **Bild 7 överst t.h.:** Karmbottenstycket till ikorets södra fönster har delvis bytts ut. **Bild 8 t.v.:** De nya innerfönstren har getts en smäcker utformning med horisontell mittspröjs motsvarande ytterbågens mittpost.

Avvikelser från av länsstyrelsen godkända arbetshandlingar

Antikvarisk kontrollant har godkänt utbyte av befintlig skadad panel på vapenhusets södra dörr mot ny lika befintlig samt uppsättande av solskyddsfilm på långhusets respektive korets södra fönster i utbyte mot de befintliga rullgardinerna.

Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten

Arbetena har skett med god omsorg om kyrkans kulturhistoriska värden och i dialog med antikvarisk kontrollant.

Vid slutbesiktningen påtalades behovet av målning av övriga utvändiga snickerier såsom absidens dörr och vapenhusets ljudluckor liksom de järnfönsterbågar som finns i absid och vapenhus.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2009-02-28	Barup & Edström arkitektkontor AB: Tillståndsansökan
2009-03-31	Länsstyrelsen i Skåne län: Remiss
2009-04-16	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne: Yttrande
2009-07-31	Länsstyrelsen i Skåne län: Beslut
2009-08-24	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne: Offert avseende antikvarisk medverkan
2010-01-11	Barup & Edström arkitektkontor AB: Besiktningsutlåtande
2010-06-29	Barup & Edström arkitektkontor AB: Kallelse slutbesiktning
2010-07-08	Barup & Edström arkitektkontor AB: Besiktningsutlåtande

Kristianstad 2010-08-16

Lotta Eriksson

Regionmuseets rapportserie 2010

Kulturmiljö

1. Vä 2:107, Vä sn, FU, Anders Edring, 2009
2. Villa Petterssons trädgård – en restaurering, Svalöv sn, AK, Anna Rabow, 2008
3. Marsvinsholms slott – renovering av balustrader, Balkåkra sn, AK, Kristina Nilén, 2008
4. Gravfältet i Färlöv, Färlövs sn, FU + UN, Tony Björk, 1995 – 2005
5. Glimmebodagården – taktäckning, Brösarps sn, AK, Emelie Petersson, 2009
6. Gylstorp. Medeltida odlingslämningar i Visseltofta sn, FU, Tony Björk & Brita Tronde, 2009
7. Väsby kyrka. Bland taklagare och takläggare, Väsby sn, AK, Petter Jansson, 2009
8. Odyssé längs Skånes kuster. Kust och Historia i Skåne. Bertil Helgesson, 2010
9. Övedskloster – restaurering av terrassmuren, Öved sn, AK, Kristina Nilén, 2007-2008
10. Stångby kyrka – utvändig renovering, Stångby sn, AK, Cecilia Pantzar & Kristina Nilén, 2005-2006
11. Kristianstads station – antikvarisk förundersökning, Kristianstad, AF, Emelie Petersson & Heikki Ranta, 2010
12. Allhelgonakyrkan i Lund – utvändig restaurering etapp I, Lunds socken, AK/AM, Petter Jansson, 2009
13. Hotade arter och byggnader –tips och råd vid byggnadsvård. PJ, Nils-Otto Nilsson & Åsa Jakobsson, 2009-2010
14. Människan och landskapet –Metodutveckling, etnobiologi för kulturmiljövård. PJ, Åsa Jakobsson, Anki Karlsson & Cissela Olsson, 2010
15. Vrams Gunnarstorps slott – utvändiga arbeten, Bjuvs sn, AK, Emelie Petersson, 2009
16. Ballingstorpsgården, Kviinge sn, AK, Emelie Petersson, 2010
17. Renovering av stenvälsbro vid Öveds kloster, Öved sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
18. Mörarps kyrka – invändig renovering och konservering, Mörarps sn, AK, Lotta Eriksson, 2010
19. Tullstorpsåprojektet, Trelleborgs kn, KA, Bertil Helgesson & Cissela Olsson, 2010
20. Örnans – arbeten 2009 – 2010, Örkened sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
21. Örtofta slott vid Bråån – kulturhistorisk utredning i samband med våtmarksprojekt, Örtofta sn, Kristina Nilén, 2010
22. Övedsklosters alléer. Öveds sn, PJ, Patrik Olsson, 2010
23. Sporrakulla gård 2010 – tak- och timmerarbeten, Glimåkra sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
24. Gamla begravningsplatsen i Kristianstad, Kristianstad sn, DK, Lotta Eriksson, 2010
25. Tomelilla Byagård – takarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
26. Tomelilla Byagård – fasadarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
27. Silversmedjan Kv Vapenbrodern 8, Kristianstad, Kristianstads sn, AK Katarina Olsson, 2008
28. Fjälstorps småskola – ommålning av fasad, AM, Helene Stalin Åkesson, 2010
29. Bälteberga Korsvirkeshuset – utvändig renovering, Ottarps sn, AK, Kristina Nilén, 2008-2009
30. Ilstorps kyrka – fönsterarbeten, Ilstorps sn, AK, Lotta Eriksson, 2009 – 2010

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

